

**HOLDNINGSUNDERSØKELSE TIL
AKUPUNKTUR BLANT MEDISINSTUDENTENE I
TROMSØ**

**Femte års oppgave i Stadium IV
Medisinstudiet ved Universitet i Tromsø**

**Skrevet av
Medisinstudent
Khiem Duc Nguyen
Medisinkull 98**

**Under veiledning av
Professor Vinjar Fønnebo, ISM**

Tromsø: 15.09.03.

Innholdfortegnelse:

	Side
Resymé.....	3
Introduksjon	4
Materialer og metoder.....	7
Resultat.....	9
Diskusjon.....	13
Konklusjon.....	18
Referanse.....	19
Tabell 1.....	21
Tabell 2.....	22
Tabell 3.....	23
Tabell 4.....	24
Tabell 5.....	25
Figur 1.....	26
Figur 2.....	27
Figur 3.....	28
Figur 4.....	29
Tabell 6.....	30

Resymé

Bakgrunn: undersøkelser har vist at medisinstudentene har vært positive til akupunktur, og at studentene endret sine holdninger gjennom studiet.

Hovedformålet med oppgaven er å oppdatere status med hensyn til medisinstudentenes holdninger til akupunktur i Tromsø. Sidemålet er å undersøke om holdninger hadde blitt endret siden 1996.

Metoder: medisinstudentene fikk utlevert spørsmålskjema. Skjemaene ble samlet inn anonymt. Undersøkelsen er en tverrsnitt- studie.

Resultat: undersøkelsen viser at studentene er generelt positive til akupunktur. 11,9% av studentene hadde prøvd akupunktur. Over halvparten av studentene ville ha vurdert akupunktur ved egen sykdom/plage, eller ville anbefale sine framtidige migrenepasienter til akupunkturbehandling. Litt over 10% av studentene ville lære akupunktur for å kunne bruke metoden selv.

Konklusjon: Medisinstudentene i Tromsø er generelt positive til akupunktur. De yngste kullene er mer positive til akupunktur enn de eldste kullene. Studiet viser også at det kan eksistere en holdningsendring i negativ retning blant medisinstudentene i Tromsø til akupunktur gjennom hele studiet.

Studentene fra 2000-undersøkelse er relativt mindre positive til akupunktur enn studentene fra 1996-undersøkelse.

INTRODUKSJON

Det har blitt undersøkt lite rundt norske medisinstudenters bruk, kunnskap og holdninger til alternativ medisin generelt, til tross for økende bruk av alternativ medisin i den norske befolkning. Siden 1992 har imidlertid tre holdningsundersøkelser til akupunktur blant medisinstudentene i Tromsø blitt gjennomført (1,2), den siste rapporteres i denne oppgaven. Akupunktur er en av de mest populære modaliteter innen alternativ medisin.

Akupunktur har vært en viktig komponent innen helsevesenet i Kina og andre østasiatiske land gjennom minst 2500 år. I Vesten begynte interessen for akupunktur blant leger fra Frankrike, England, Tyskland, Italia, Sverige og USA i det 19.århundre. Interessen døde fort ut og "gjenoppstod" i Europa først hundre år senere.(3)

Soulie de Morant, en fransk diplomat som tjenestegjorde i Kina mellom 1901 og 1917 hadde mye av æren for denne "gjenoppstandelse". I løpet av tiden han var i Kina, publiserte han flere artikler og oversatte til fransk et stort antall kinesiske og japanske medisinske tekster. Etter hjemkomsten til Frankrike, begynte han å undervise i akupunktur til franske leger. Han hadde stor innflytelse på utviklingen av akupunktur i Europa i det 20.århundret og presenterte systematisk akupunktorens teori fra klassiske tekster overfor det franske og europeiske medisinsk miljø. Han var den første som innførte de vanlig brukte termer i akupunktur som "meridian" og "energi".

Siden 1950 har akupunktur utviklet seg parallelt med biomedisinsk vitenskap, og europeere har spilt en viktig rolle i forsøket på integrering av akupunktur i vestlige

medisin. Faktisk har Europa og særlig franske medisinske miljø spilt en viktig rolle i bevaringen av akupunktur-kunnskapen under kulturrevolusjonen i Kina, der nesten all litteratur og kunnskap om akupunktur hadde blitt "utslettet".

Akupunktur betrakter kroppen som en mikrokosmisk refleksjon av universet. Legens rolle er å opprettholde den harmoniske balanse mellom det indre og det ytre miljø. Akupunktur gir en helhetlig modell for forståelse av sykdomsoppkomst gjennom beskrivelse av energistrømmenes hindrede flyt gjennom meridianene. Gjennom nålestimulering søker akupunktoren å gjenopprette normal strøm av energi.

Et tidligere studie som ble gjort i Norge for å kartlegge bruk av og holdninger til akupunktur i den norske befolkningen viste at blant de som ikke har prøvd akupunktur, ville flesteparten (70%) ha vurdert akupunktur dersom de fikk en sykdom/plage (4).

I 1992, foretok Arne Johan Norheim, daværende medisinstudent i Tromsø en tverrsnitt-undersøkelse om holdninger til akupunktur blant medisinstudenter i Tromsø (1). Han fant ut at studentene var generelt positive til akupunktur, og at studentene fra de yngste kullene var mer positive til akupunktur enn studentene fra de eldste kullene.

Videre fant han at det var en signifikant større andel av studenter fra Østlandet som ville anbefale akupunktur til sine pasienter. Denne regionale forskjell i holdninger til akupunktur søkte han å forklare et bedre akupunkturtilbud på Østlandet. Videre viste han at egen erfaring med akupunktur har en positiv korrelasjon med anbefaling av akupunktur for fremtidige egne pasienter.

For å studere videre holdningsforskjellene mellom studentene fra de yngste kullene og de eldste kullene, gjorde Dag Eivind Syverstad (2) i 1996 en ny undersøkelse hvor to av kullene fra 1992 kunne følges prospektivt. Han fant ut at studentene gjennom sitt studie endret sine holdninger om akupunktur i negativ retning. Han konkluderte med at den negative holdningsendring kunne være et resultat av påvirkninger av læreprosess, økt kunnskap om vestlige medisin, og "sosialiseringsprosess" under hele studiet.

I 2000 ville vi oppdatere status med hensyn til holdninger blant Tromsøs medisinstudenter om akupunktur. Vi gjentok derfor den samme undersøkelsen. Hovedformålet med denne undersøkelse var å beskrive holdninger til medisinstudenter om akupunktur generelt, sideordnet målsetting var å undersøke om holdningene hadde blitt endret siden 1996

MATERIALER OG METODER

Undersøkelsen er en tverrsnitts studie.

I 2000 fikk alle medisinstudentene i Tromsø utdelt et spørreskjema med de samme spørsmål som i undersøkelsen fra 1996. Medisinstudentene i femte år fikk tilsendt spørreskjema i posten, siden de hadde utplassering utenfor Tromsø.

Alle spørreskjema ble besvart anonymt.

Spørreskjemaet omfatter spørsmål om bosted, vilje til å bruke akupunktur ved egen sykdom eller helseplage, vilje til å lære akupunktur for å bruke metoden i sitt framtidig legeyrke, meninger om placebo ved akupunktur og akupunkturs plass i det norske helsevesenet.

For å kunne kartlegge deres framtidige henvisningspraksis, ble det videre spurt om de ville henvise sine respektive migrene- og kreft pasienter til akupunkturbehandling. Migrene og kreft er to kontrastkategorier av helseplager. Migrene er en smertefull, ikke-livstruende sykdom, der akupunktur er hevdet å kunne hjelpe i noen grad. Kreft er potensielt livstruende der akupunktur ikke anses å ha noen plass i den kurative behandlingen av sykdommen.

Totalt ble det delt ut 404 spørreskjemaer hvorav 295 studenter besvarte, 133 gutter og 162 jenter. Dette gir en svarprosent på 73. Studentene fra de to yngste kullene hadde høyere svarprosent enn de eldste kullene, med en svar prosent på henholdsvis 87,8% og 63%.

For å analysere dataene, brukte vi EPI-INFO. Den statistiske analyse ble gjennomført med khikvadrattest for å sammenligne forskjeller mellom grupper. Signifikansnivå ble satt til $p=0,05$.

RESULTAT

Av de 295 studenter som besvarte spørreskjemaet var knapt halvparten gutter, og 65,5% (192) fra Nord-Norge, 7,2% (21) fra Trøndelag 7,8% (23) fra Vestlandet/Sørlandet og 19,5%(57) fra Østlandet. (Tabell 1).

Akupunktur ved egne plager eller sykdommer

11,9% av studentene hadde prøvd akupunktur for behandling av egen sykdom/plager. Her var det ingen signifikant forskjell på kjønn ($p=0,41$), kulltilhørighet ($p=0,23$) eller landsdeler ($p=0,24$) (tabell 2,3 og 4). Av de som hadde forsøkt akupunktur, angav 50% å ha hatt effekt.

69,6% av studentene ville ha vurdert akupunktur som behandling dersom de fikk plager eller sykdommer der akupunktur kunne være et alternativ. Jentene synes å være mer positive til å prøve akupunktur ved egen sykdom eller plager enn guttene ($p<0,005$), særlig gjelder dette de fra de yngste kullene. (Figur 1)

Studentenes holdninger som behandlende lege

57,2% av studentene ville anbefale sine fremtidige migrenepasienter behandling med akupunktur (Figur 2). Det er ingen signifikant forskjell når det gjelder kulltilhørighet på dette spørsmålet, derimot er det en signifikant forskjell på kjønn. Jentene synes å være mer villige enn guttene til å anbefale sine migrenepasienter å prøve akupunktur ($p=0,01$).

Tabell 5 viser at egen erfaring se ut til å ha positiv holdning til henvisningspraksis.

Når det gjelder kreftpasienter, ville 20 (6,8%) studenter fraråde akupunktur som kurativ behandling, mens 34 (11,6%) ville anbefale det. De resterende 238 (81,5%) vil la pasienten på fritt grunnlag bestemme dette selv uten å påvirke ham/henne i noen retninger.

55,8% av studentene mener at placeboeffekten ved akupunktur er 50% eller mer (Figur 3). Det er ingen signifikant forskjell mellom guttene og jentene. Det er flere studenter fra de to eldste kullene som mener at placeboeffekt ved akupunktur er mer enn 50%, sammenlignet med studentene fra de to yngste kullene ($p= 0,008$).

74% av studentene mener at akupunktur enten allerede er integrert eller må integreres i det norske helsevesen, mens ca 25% av studentene mener at akupunktur må avvises til det foreligger vitenskapelige dokumentasjon.

13,2% av studentene ønsker å lære om akupunktur for å bruke det i sin legepraksis.

20 (7,5%) studenter mener at de har nok kunnskap om akupunktur til å kunne bruke det i sin framtidig legepraksis (Figur 4). Det er flere gutter enn jenter som mener at de har nok kunnskap om akupunktur ($p= 0,02$). Ingen av studentene fra de yngste kullene mener at de har noe kunnskap om akupunktur.

Sammenligning av undersøkelsene fra 1996 og 2000

Tabell 6 viser at det er den samme andel studenter som har forsøkt akupunktur i begge undersøkelsene. I begge undersøkelsene er det flere jenter enn gutter som har forsøkt akupunktur. Men forskjellene mellom kjønnene er ikke signifikante.

Det er tilnærmet samme andel av studentene fra de to undersøkelsene som ville ha vurdert akupunktur ved egen sykdom eller plager.

Når det gjelder henvisningspraksis, viser resultatene fra de to undersøkelsene at det er en signifikant større andel av studentene fra 1996-undersøkelsen som er mer villige til å anbefale akupunktur til sine migræne pasienter enn studentene fra 2000-undersøkelsen ($p=0,019$), og at det er spesielt flere mannlige studenter fra 1996-undersøkelsen som er villig til å anbefale sine migræne pasienter akupunktursbehandling ($p=0,006$).

Det er signifikant større andel av mannlige studenter fra 2000-undersøkelsen som ville fraråde sine fremtidige kreftpasienter å prøve akupunktur, 11,3% mot 3,4% ($p=0,01$).

Sammenlignet med 1996-undersøkelsen, viste resultatene at det er signifikant større andel av studentene i 2000-undersøkelsen, og også flere mannlige studenter, som mener at akupunktur må avvises til det foreligger vitenskapelige dokumentasjoner ($p<0,05$, og $p=0,04$).

Studentene fra 2000-undersøkelsen synes å være mer interessert i å lære akupunktur enn studentene fra 1996-undersøkelsen. Det er signifikant flere jenter i 2000-undersøkelsen som fatter interessen for akupunktur.

DISKUSJON

Medisinstudentene i Tromsø er generelt positive til akupunktur, jentene mer positive enn gutter. Studentene fra 2000-undersøkelsen synes å være like generelt positive til akupunktur som studentene fra 1996-undersøkelsen, men de angir at de i mindre grad vil henvise pasienter til slik behandling .

Det er flere begrensinger knyttet til denne undersøkelsen. Hver fjerde student svarte ikke på spørreskjemaet. Det er vanskelig å vite om de som ikke svarte hadde en forskjellig holdning til akupunktur enn de som besvarte. Dersom man antok at alle som ikke besvarte egentlig hadde den mest negative holdning til akupunktur på alle spørsmål (worst case scenario), ville studien likevel demonstrere rimelig positive holdninger til for eksempel fremtidig bruk av akupunktur ved migrene. Prosentandelen som ville anbefale akupunktur ville kun reduseres fra 57,3 til 41,8. For de andre variable ville man se lignende størrelse på endringene. Hovedkonklusjonene fra studien ville derfor ikke bli vesentlig endret. For sammenligningen med 1996 er non-responderne trolig ikke et så stort problem. Det er trolig den samme type studenter som lar være å besvare på begge tidspunkt og sammenligningen mellom de to studier er trolig derfor valid.

På noen av spørsmålene vil særlig de yngste kullene muligens ha utilstrekkelig kunnskap til fullt ut å forstå innholdet i spørsmålet. Det vil derfor kunne være en mulig informasjonsbias i denne gruppen. For beskrivelsen av undersøkelsen fra 2000-undersøkelsen vil dette kunne forrykke svarene, uten at en kan beskrive nøyaktig i hvilken retning. Spørsmålene som er benyttet i undersøkelsen er ikke forsøkt validert på annen måte enn "content validity" dvs. eksperter på akupunktur

er bedt om å uttale seg om spørsmålene i forbindelse med undersøkelsen i 1992. For sammenligning mellom 1996- og 2000-undersøkelsen vil trolig de samme potensielle informasjonsbiasere være til stede og dermed påvirke sammenligningen i liten grad.

Studien gir kun data for akupunktur, en av mange modaliteter innen alternativ medisin, og kan derfor ikke brukes til å trekke slutninger om alternativ medisin generelt. Akupunktur har trolig allerede oppnådd den mest positive status innen skolemedisin av alle modaliteter innen alternativ medisin, og tallene for andre modaliteter vil kunne være lavere.

Det er en vesentlig faktor at undersøkelsen omfatter bare medisinstudenter fra ett av de fire universitetene i Norge, der ca to tredjedeler av studentene er fra Nord-Norge. Dataene er dermed ikke representative for alle medisinstudentene ved alle universitetene i Norge. Det kan være at medisinstudentene ved de andre universitetene i Norge er mer positiv eller negativ til akupunktur og alternativ medisin. Undersøkelsen om legers holdninger til alternativ medisin som ble gjort i 1997 viste at leger med medisinsk utdanning fra Tromsø var mest skeptisk til alternativ medisin (4).

For å kunne si noe generelt om holdninger til medisinstudentene i Norge, bør det derfor gjøres en undersøkelse blant alle medisinstudentene i Norge. En undersøkelse i den skala vil gi et mer riktig bilde av holdninger til akupunktur blant medisinstudentene i Norge.

Sju av ti studenter ville ha vurdert akupunktur dersom de fikk plager eller sykdommer der akupunktur kunne være et alternativ. Dette harmonerer med

funnet i en studie om akupunkturbruk i den norske befolkningen generelt. Den undersøkelsen viste at av de som ikke hadde prøvd akupunktur, ville 70% vurdere akupunktur dersom de fikk plager eller sykdommer der akupunktur kunne være et alternativ (5), og at 53% av legene svarte at de ville vurdere akupunktur ved egne plager eller sykdom (6).

Vår undersøkelse viste at de yngste kullene samt jentene var mer positive til akupunktur ved egen plage eller sykdom. Samme mønster ser vi også i den norske legestanden, der yngre leger er mer positive til bruk av akupunktur enn eldre leger (6).

En tidligere undersøkelse antydte at det kunne være en sammenheng mellom tilgjengeligheten av akupunkturtilbud og andelen av studenter som har forsøkt akupunktur (1). 2000 undersøkelsen kunne ikke bekrefte dette funnet. Bare 10,5% av studentene fra Østlandet og 4% studentene fra Vest/Sørlandet har forsøkt akupunktur. Det vi vet per i dag er at det er størst konsentrasjon av praktiserende akupunktører i det sentrale Østlandsområdet, og bare et fåtall i Nord Norge. Likevel er det tilnærmet lik andel av studentene som har prøvd akupunktur.

Vi har heller ingen forklaring på den store andelen av studenter fra Trøndelag som har prøvd akupunktur.

Studentenes holdninger som behandlende lege

Litt over halvparten av studentene ville anbefale akupunktur til sine fremtidige migrenepasienter. Sammenlignet med resultatet fra 1996 undersøkelsen, viste 2000-undersøkelsen en signifikant nedgang i andel av studenter generelt, og

spesielt mannlige studenter, som ville anbefale akupunktur til sine migrene pasienter. Dersom dette ikke skyldes en reelt mer negativ holdning til akupunktur, kan det være en konsekvens av at man i de seneste årene har hatt bedre resultat av medikamentell migrenebehandling, og at nye medikamenter er på markedet. Sammenlignet med tall for norske leger viste en studie at 38% av norske leger ville anbefale akupunktur til sine migrenepasienter (6).

Når det gjelder kreftpasienter er det et overveiende flertall av studentene som ville la pasienter bestemme selv om de ville prøve akupunktur uten å påvirke dem i noen retninger. Denne tendensen ser vi også blant norske leger. Hele 82% av norske leger ville la pasienter bestemme selv (6). Denne liberale holdning til kreftpasienter når det gjelder akupunkturhenvisning, kan sees på som et siste forsøk på å gjøre alt for sine kreftpasienter.

Den høye andelen av studenter som mener at akupunktur enten allerede er eller må integreres i det norske helsevesen kommer ikke som noen overraskelse, til tross for at det er noe lavere i forhold til andelen av norske leger som mener det samme (6). Mange internasjonale studier har vist at det i utlandet er en enda høyere andel av leger og medisinstudenter som er positive til integrering av alternative medisin i det nasjonale helsesystem (7).

Andelen som ønsker å lære akupunktur for å kunne bruke metoden selv er lav. Flere internasjonale undersøkelser har vist en høyere andel av medisinstudenter som ønsker å lære alternative medisin i sitt medisinstudium (8,9,10) og at leger også er interessert i å lære om alternativ medisin (11). Vi tror at den lave

prosenten av medisinstudenter som ønsker å lære akupunktur skyldes lite kjennskap til alternativ medisin generelt og akupunktur spesielt. En studie har vist at en enkel forelesning om alternativ medisin er nok til å endre holdningene blant medisinstudentene til alternativ medisin (12), og at undervisning om alternativ medisin gir studentene en økt selvrapportert kunnskap (10).

Siden det er en rimelig stor andel i den norske befolkning som kunne tenke seg å bruke akupunktur ved egen sykdom og plage, trenger norske medisinstudenter mer kunnskap om akupunktur spesielt, og alternativ medisin generelt for deres fremtidige arbeid som leger. Studentene bør lære hvorfor mange av deres framtidige pasienter velger akupunktur, og være forberedt på å diskutere bruken av akupunktur med dem. Flere universiteter i utlandet har begynt å inkludere alternativ medisin i sitt medisinstudies pensum, og undersøkelsene har vist at studentene ønsker alternativ medisin velkommen i medisinstudies pensum (8,9,12,13).

2000-Undersøkelsen viste også en klar holdningsforskjell mellom de eldste og yngste medisinstudentene i Tromsø. De eldste studentene er mer negative til akupunktur . Denne holdningsforskjell kan være et resultat av økt kunnskap om tradisjonell medisin, minkende eller fraværende kontakt med alternativ medisin, økt kontakt med sykehuslege, "sosialiserings fenomen", eller rett og slett fordi de eldste studentene skjønner at akupunktur ikke er med i nasjonalt helsesystem. og dermed er det ikke så relevant for dem(2,10).

Konklusjon

Medisinstudentene i Tromsø er generelt positive til akupunktur. De yngste kullene er mer positive til akupunktur enn de eldste kullene. Når det gjelder kjønn, er jentene mer positive enn guttene. Studiet viser også at det kan eksistere en holdningsendring i negativ retning blant medisinstudentene i Tromsø til akupunktur gjennom hele studiet.

Sammenlignet med resultatet fra 1996-undersøkelse viste 2000-undersøkelse at studentene er mer negative til akupunktur. Allikevel er det en større andel av studentene fra 2000-undersøkelse som ville lære akupunktur for å bruke metoden selv i sin framtidig legepraksis.

En kombinasjon av negativ holdning og ønske om å lære om akupunktur kan tyder på en sunn skepsis blant medisinstudentene om akupunktur. Kanskje er tiden inne for å presentere akupunktur i medisinstudies pensum?

Referanser:

1. NORHEIM, A.J (1993). Holdninger til akupunktur blant medisinstudenter i Tromsø (Attitudes to acupuncture among medical students in Tromsø, Norway). *Tidsskrift for Den Norske Lægeforening*. Nr 9, 113; 1055
2. SYVERSTAD, D.E., NORHEIM, A.J & FØNNEBØ, V. (1999). Changes in medical students' attitudes toward acupuncture: The possible impact of role models. *Education for Health*. Vol 12, No.2, 195-201.
3. NADER, SOLIMAN (2002). Medical acupuncture in the Twenty-first century. *Maryland medicine*. No 1, 3.
4. AASLAND, O.G., BORCHGREVINK, C.F & FUGELLI,P. (1997). Norske leger og alternativ medisin; kunnskap, holdninger og erfaringer. *Tidsskrift for Den Norske Lægeforening*. Nr 17, 117;2464-2468.
5. NORHEIM, A.J. & FØNNEBØ, V. (2000). A survey of acupuncture patients: results from a questionnaire among a random sample in the general population in Norway. *Complementary Therapies in Medicine*. 8, 187-192
6. NORHEIM, A.J & FØNNEBØ, V. (1998). Doctors' attitudes to acupuncture- A Norwegian study. *Soc.Sci.Med*. Vol 47, No.4. 519-523.
7. LEWITH, G.T., HYLAND.M & GRAY, S.F. (2001). Attitudes to and use of complementary medicine among physicians in the United Kingdom. *Complementary therapies in medicine*. Vol 9, No 3. 167-172.
8. PERKIN, M.R., PEARCY, R.M. & FRASER, J.S. (1994). A comparison of the attitudes shown by general practitioners, hospital doctors and medical students towards alternative medicine. *Journal of the royal Society of Medicine*, 87, 523-525

9. GREINER, K.A., MURRAY, J.L & KALLAIL, K.J. (2000). Medical student interest in alternative medicine. *The journal of alternative and complementary medicine*. Vol 6, No 3. 231-234.
10. FURNHAM, A & MCGILL, C. (2003). Medical students' attitudes about complementary and alternative medicine. *The journal of alternative and complementary medicine*. Vol 9, No 2. 275-284.
11. VERHOEF, M.J. & SUTHERLAND, L.R. (1995). General practitioner's assessment of and interest in alternative medicine in Canada. *Social Science Medicine*. Vol 41, No 4 511-515
12. HOPPER, I & COHEN, M. (1998). Complementary therapies and the medical profession: a study of medical students' attitudes. *Alternative Therapy* . Vol 4, No 3. 68-73.
13. GORDON, D.K & BERBRAYER, D. (2000). Complementary and alternative medicine: Canadian physiatrists' attitudes and behavior. *Arch phys med rehabil*. Vol 81.

Tabell 1: Demografisk beskrivelse av studiepopulasjonen.

	%	n
Kjønn		
Gutt	45,1	133
Jente	54,9	162
Kull		
94	11,9	35
95	14,2	42
96	15,3	45
97	15,3	45
98	22,0	65
99	21,4	63
Hjemsted*		
Østlandet	19,5	57
Vestlandet/Sørlandet	7,8	23
Trønderlag	7,2	21
Nord Norge	65,5	192

*To studenter ikke svarte.

Tabell 2: sammenheng mellom erfaring med akupunktur og kjønn

	Gutter	Jenter	Total
Har selv prøvd akupunktur	13(9,8%)	22(13,6%)	35(11,9%)
Har ikke prøvd akupunktur	120(90,2%)	140(86,4%)	260(88,1%)

p=0,41

Tabell 3: sammenheng mellom erfaring med akupunktur og kulltilhørighet

	94	95	96	97	98	99
Har selv prøvd akupunktur	3 (8,6%)	3 (7,1%)	4 (8,9%)	10 (22,2%)	9 (13,8%)	6 (9,5%)
Har ikke prøvd akupunktur	32 (91,4%)	39 (92,9%)	41 (91,1%)	35 (77,8%)	56 (86,2%)	57 (90,5%)
Total	35 (11%)	42 (14,2%)	45 (15,3%)	45 (15,3%)	65 (22%)	63 (21,4%)

P=0,23

Tabell 4: sammenhengen mellom bosted og erfaring med akupunktur

	Østlandet	Vest- /Sørland et	Trøndelag	Nord- Norge	Total
Har forsøkt	6 (10,5%)	1 (4%)	5 (23,8%)	23 (12%)	35 (13,7%)
Ikke har forsøkt	51 (89,5%)	22 (96%)	16 (76,2%)	169 (88%)	258 (86,3%)

P=0,242

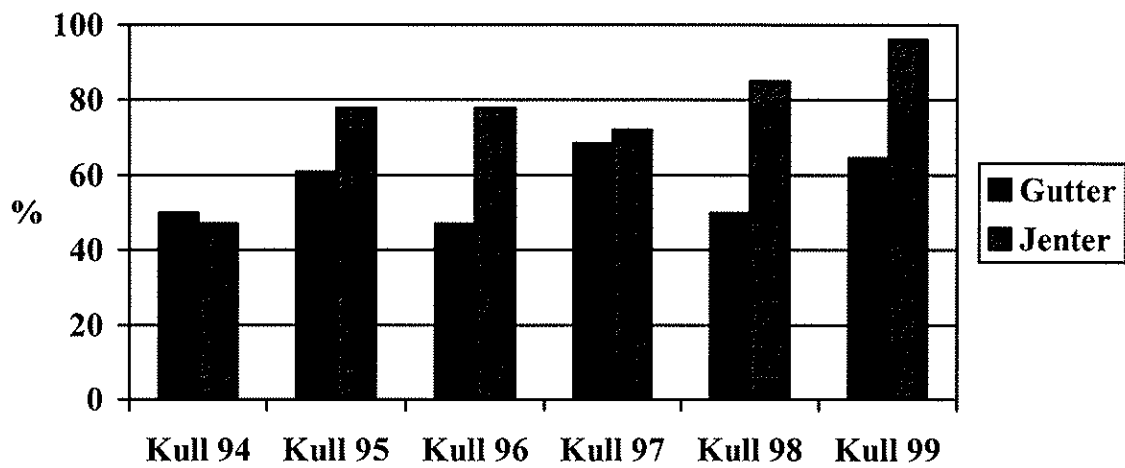
Tabell 5: sammenheng mellom bruk av akupunktur og henvisningspraksis

	Ville anbefale migrenepasienter akupunktur	Ville fraråde/usikker på anbefaling av akupunktur.
Har selv prøvd akupunktur	22 (13%)	13 (10,3%)
Har ikke prøvd akupunktur	147 (87%)	113 (89,7%)
Total	169(57,3)	126(42,7%)

P=0,48

Figur 1

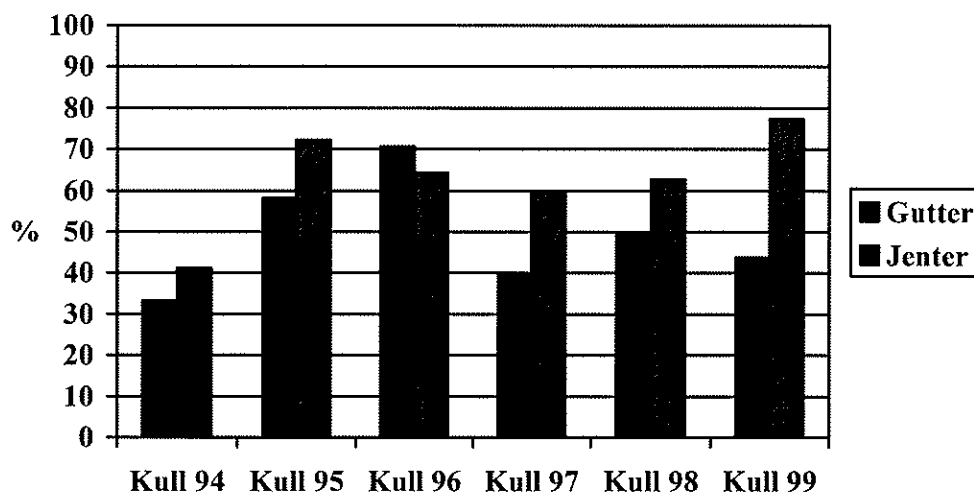
Andel studenter som ville vurdere akupunktur ved egen sykdom. 2000

P<0.005 for forskjeller mellom gutter og jenter totalt.

Figur 2

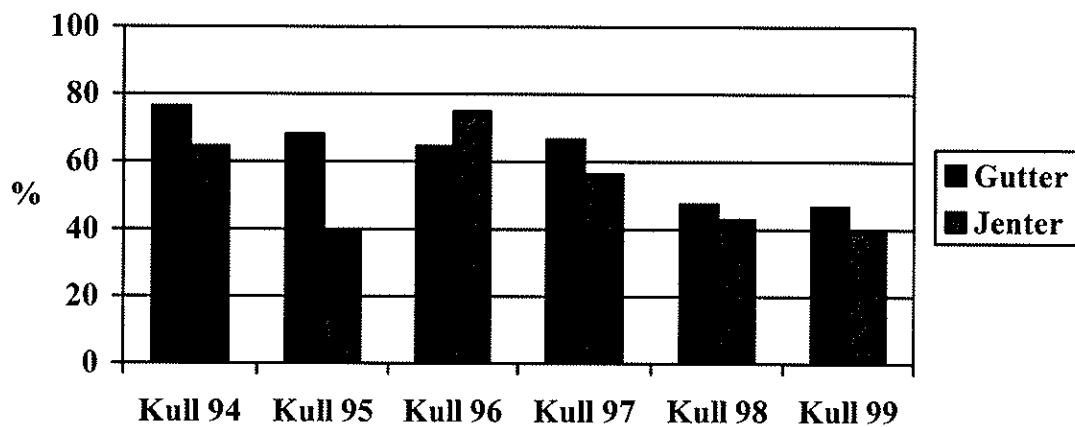
**Andel studenter som ville anbefale akupunktur til
fremtidige migrenepasienter. 2000**

P=0.01 for forskjeller mellom gutter og jenter totalt.

Figur 3

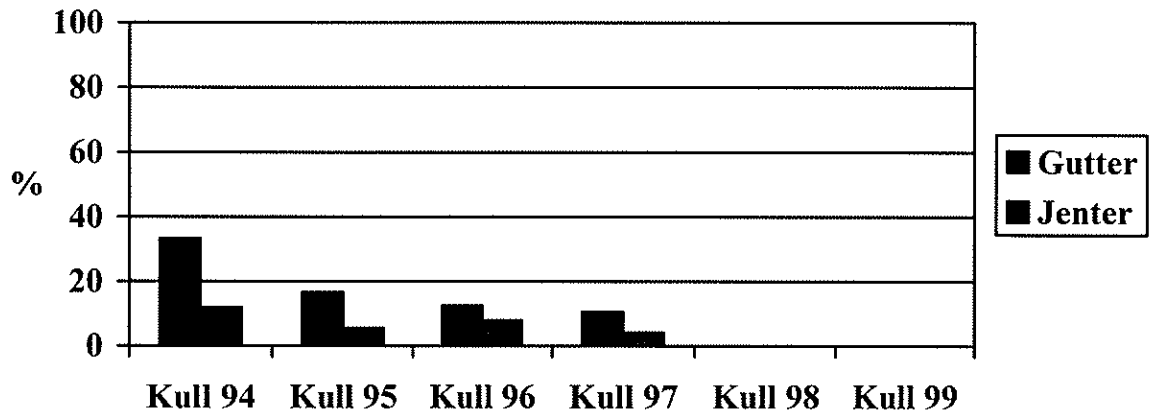
Andel studenter som mener placeboeffekten ved akupunktur er 50% eller mer. 2000

P=0.008 for forskjeller de to eldste og de to yngste kullene .

Figur 4

Andel studenter som mener de har nok akupunkturkunnskap for fremtidig praksis. 2000

P=0.02 for forskjeller mellom gutter og jenter totalt.

Tabell 6: sammenligning mellom holdninger til studentene mellom 1996-, og 2000-undersøkelsen.

	1996			2000		
	Gutter % (n)	Jenter % (n)	Total % (n)	Gutter % (n)	Jenter % (n)	Total % (n)
Har selv forsøkt akupunktur	12,2 % (16) p=.76	15,1 % (19) p=.9	12% (35) p=.96	9,8 % (13)	13,6 % (22)	11,9% (35)
Ville ha vurdert akupunktur som behandling dersom de fikk plager eller sykdommer der akupunktur kunne være et alternativ	67,8 % (99) p=.08	70,6 % (101) p=.08	69% (200) p=.71	58 % (75)	79% (126)	69,6% (201)
Ville anbefale sine fremtidige migrenepasienter akupunkturbehandling	65,1 % (95) p=.006	68,3 % (99) p=.45	67% (194) p=.019	48,9 % (65)	64,2 % (104)	57,3% (169)
Fraråde kreftpasienter å prøve akupunktur som kurativ behandling	3,4 % (5) p=.01	7% (10) p=.12	5,2% (15) p=.4	11,3 % (15)	3,1% (5)	6,8% (20)
Placebo ved akupunktur er 50% eller mer	64,9 % (85) p=.42	54,3 % (70) p=.74	59,6% (155) p=.37	60 % (75)	52,2 % (80)	56% (155)
Akupunktur må avvises til det foreligger vitenskapelige dokumentasjoner	21,2 % (28) p=.04	15% (19) p=.37	18% (47) p=.000	32,5 % (40)	19% (30)	24,9% (70)
Ønsker å lære akupunktur for å bruke metoden	8,9 % (13) p=.94	8,5% (12) p=.03	8,7% (25) p=0,08	9,2 % (12)	16,6 % (26)	13,2% (38)

p-verdiene refererer til forskjellen mellom 1996 og 2000